

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ της ζωής και της τέχνης του ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Πληροφορίες σχετικά με τη ζωή, την τέχνη, την πολιτισμική κληρονομιά του Γ. Σκαρίμπα, χρηστικές για τους συμμετέχοντες σε διαγωνισμούς (λογοτεχνικούς, φωτογραφικούς κλπ), σε εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες, στα πλαίσια του ΕΤΟΥΣ Γ. ΣΚΑΡΙΜΠΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά από σχετική πρωτοβουλία του Συλλόγου Φίλων Γ. Σκαρίμπα, το 2024 κηρύχθηκε ομόφωνα από τον δημο Χαλκιδέων ως ΕΤΟΣ Γ. ΣΚΑΡΙΜΠΑ, στα πλαίσια του οποίου οργανώνονται ποικίλες δραστηριότητες κυρίως από τους πολιτιστικούς φορείς και τις σχολικές δομές αλλά όχι μόνο, επιδιώκοντας και να αναδείξουν βασικές αξίες που υπηρέτησε το έργο του Γ. Σκαρίμπα. Περισσότερες πληροφορίες για το ΕΤΟΣ Γ. ΣΚΑΡΙΜΠΑ στον ιστότοπο: www.etos.skarimpas.gr

Παρακάτω δίνονται συνοπτικές πληροφορίες χρηστικές για τους συμμετέχοντες σε δραστηριότητες στα πλαίσια του ΕΤΟΥΣ Γ. ΣΚΑΡΙΜΠΑ. Συγκεκριμένα:

- A. Γενικά πληροφοριακά στοιχεία
- B. Στοιχεία της πολιτισμικής κληρονομιάς του Σκαρίμπα
- Γ. Στοιχεία για τους δρόμους της καθημερινότητας του Σκαρίμπα στη Χαλκίδα
- Δ. Στοιχεία για τους δρόμους της τέχνης του Σκαρίμπα
- E. Ρήσεις του Σκαρίμπα ενδεικτικές αξιών στο έργο του

A. ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Σκαρίμπας γεννήθηκε το 1893 στην Αγία Ευθυμία Φωκίδας. Άρχισε την τυπική μόρφωσή του στο Δημοτικό Σχολείο της Ιτέας Φωκίδας, συνέχισε στο Αίγιο Αχαΐας και ολοκλήρωσε στο Σχολαρχείο και τη Δασική Σχολή στην Πάτρα. Εκεί πρωτοεργάστηκε ως υπάλληλος λογιστηρίου και ξεκίνησε να πειραματίζεται στην ποίηση. Στρατεύτηκε στους Βαλκανικούς πολέμους, πολέμησε και κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο Μακεδονικό μέτωπο, όπου τραυματίζεται και παρασημοφορείται το 1916. Έχει στο μεταξύ περάσει από τη Χαλκίδα όπου και επιστρέφει. Νυμφεύεται την Ελένη Κεφαλληνίτη με την οποία απέκτησε 5 παιδιά. Το 2019 μετά από σχετικό διαγωνισμό τοποθετείται εκτελωνιστής στη Χαλκίδα και στη συνέχεια στην Ερέτρια, όπου επεξεργάζεται τα πρώτα διηγήματά του. Επανέρχεται το 1922 στη Χαλκίδα όπου μένει συγγράφοντας, έως το θάνατό του στις 21/1/1984. Το 1964 είχε τιμηθεί από την Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών για την ως τότε ξεχωριστή του προσφορά στα Ελληνικά Γράμματα και την τέχνη. Το 1976 τιμήθηκε με το Α΄ κρατικό βραβείο λογοτεχνίας για το αντιπολεμικό του αφήγημα «Φυγή προς τα μπρος», καθώς και για το εν γένει συγγραφικό του έργο. Το 1978 τιμήθηκε και από τον δήμο Χαλκιδέων με το Χρυσό Μετάλλιο της πόλης.

Αναλυτικότερο βιογραφικό στον σύνδεσμο:

<https://skarimpas.gr/%ce%b3%ce%b9%ce%ac%ce%bd%ce%bd%ce%b7%cf%82-%cf%83%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%bc%cf%80%ce%b1%cf%82/>

B. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Μας άφησε κληρονομιά αρκετά είδη της τέχνης του λόγου, όπως διηγήματα, μυθιστορήματα, ποίηση, θεατρικά έργα - αναλυτική εργογραφία του στο σύνδεσμο:

<https://skarimpas.gr/%ce%b3%ce%b9%ce%ac%ce%bd%ce%bd%ce%b7%cf%82-%cf%83%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%bc%cf%80%ce%b1%cf%82/%ce%ad%cf%81%ce%b3%ce%b1-%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%b3%ce%b9%ce%ac%ce%bd%ce%bd%ce%b7-%cf%83%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%bc%cf%80%ce%b1/>

Άφησε επίσης άρθρα, χρονογραφήματα, επιστολές κλπ, που βρίσκονται σε σχετικές εκδόσεις και ιδιωτικά αρχεία. Μέρος τους και στο Αρχείο Γ. Σκαρίμπα στη Χαλκίδα

<https://skarimpas.gr/%ce%bc%ce%bf%cf%85%cf%83%ce%b5%ce%af%ce%bf-%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%b5%ce%af%ce%bf-%cf%80%ce%ba/%cf%84%ce%bf-%ce%b1%cf%81%cf%87%ce%b5%ce%af%ce%bf-%ce%b3-%cf%83%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%bc%cf%80%ce%b1/>

Άφησε και τις περίφημες Καραγκιοζοφιγούρες του. Αρκετές καθώς και ο μπερντές του εκτίθενται στη μουσειακή συλλογή του στη Χαλκίδα:

<https://skarimpas.gr/%ce%b3%ce%b9%ce%ac%ce%bd%ce%bd%ce%b7%cf%82-%cf%83%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%bc%cf%80%ce%b1%cf%82/%ce%bf%ce%b9-%ce%ba%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%ba%ce%b9%ce%bf%ce%b6%ce%bf%cf%86%ce%b9%ce%b3%ce%bf%cf%8d%cf%81%ce%b5%cf%82/>

Μετά τον θάνατό του η Χαλκίδα τον τίμησε μεταξύ άλλων με τη δημοσία δαπάνη κηδεία του, με τον ενταφιασμό του στον λόφο της Κανήθου έξω από το φρούριο του Καράμπαμπα, με την προτομή του στην πλατεία Π. Καμάρα, με την ονομασία «Γ. Σκαρίμπα» της πρώην οδού όπου η τελευταία κατοικία του εν ζωή, με το Πολιτιστικό Κέντρο-Αρχείο Γιάννης Σκαρίμπας στη Λυκόφρωνος 4 που διαθέτει και μουσειακή έκθεση (και λειτουργεί υπό τον Σύλλογο Φίλων Γιάννη Σκαρίμπα – www.skarimpas.gr), με το Ετήσιο Φιλολογικό Μνημόσυνό του και τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις ΣΚΑΡΙΜΠΕΙΑ στη Χαλκίδα κ. ά. Κάθε Αύγουστο τιμάται με πολυήμερες γιορτές – επίσης με τίτλο ΣΚΑΡΙΜΠΕΙΑ – και στην Αγ. Ευθυμία, όπου έχει διατηρηθεί και το σπίτι που γεννήθηκε και στο περιαύλι του έχει τοποθετηθεί η προτομή του.

Γ. ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΚΑΡΙΜΠΑ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

Ο Γ. Σκαρίμπας κατοίκησε κατά καιρούς σε διάφορες γειτονιές, όπως του Κάστρου (Μαυρομιχάλη 6 κοντά στο τζαμί και Κωτσόπουλου και Ερωτοκρίτου απέναντι στο σπίτι της οικογένειας Σκαλκώτα), του Εβραϊκού Νεκροταφείου (δίπλα από τον παλιό φούρνο Φουσέκα), του Κέντρου (στην Αβάντων και στον απέναντι της Σαλονικιού ανώνυμο δρομίσκο, καθώς και στην Επιμενίδου) και στη γωνία Βαρατάση και Μαρομιχάλη και τέλος στη συνοικία του Καράμπαμπα (αρχικά, στα προσφυγικά, δίπλα στα σημερινά «ΚΑΪΚΙΑ», κατόπιν σε σπίτι της οδού Ευρίπου και εν συνεχεία στην Γκομίνη 8, σήμερα μετονομασμένη σε Γ. Σκαρίμπα).

Το εκτελωνιστικό του γραφείο βρισκόταν αρχικά στο παράλιο ισόγειο του ξενοδοχείου ΠΑΛΙΡΡΟΙΑ κι αργότερα στο παράλιο ισόγειο του Μεγάρου Κότσικα.

Ψώνιζε τα μπακαλικά κυρίως από παντοπωλείο της Ερμού 3 (που ανήκε αρχικά στον πρώην δήμαρχο Σκούρα και στη συνέχεια στον Β. Σιμιτζή), τα θαλασσινά από τα ψαράδικα της Ερμού ή από τα αραξοβόλια των ακτών της Χαλκίδας, για τα φουρνιστά φαγητά είχε διαλέξει το φούρνο του Α. Βαϊμάκη επί της Φαρμακίδου (πίσω πλευρά του Μεγάρου Κότσικα).

Σύχναζε στα καφενεία στην πλατεία Αγοράς, κυρίως στου Παπουτσή και στου Παπαγεωργίου (εδώ ερχόταν και με τον ζωγράφο και συγγραφέα Φώτη Κόντογλου) κι ακόμα σε κεφενεδάκια στην Ερμού και δίπλα στα δικαστήρια, επίσης εκεί που σήμερα είναι η πιάτσα των ταξί στην πλ. Αγ. Νικολάου και οπωσδήποτε δίπλα στο εκτελωνιστικό του γραφείο στην παραλία, στο καφε-ζαχαροπλαστείο του «Μανώλη του τρελού» («οι τρελοί μείναμε λίγοι κι ο Σκαρίμπας έχει φύγει», τραγουδά ο Λιδάκης σε στίχους Η. Κατσούλη και μουσική Τ. Γκρους).

Τρωγόπινε με φίλους κι επισκέπτες του στις ταβέρνες του Λιώρη κοντά στο Τζαμί, του Αφράτη στην Αγ. Βαρβάρα, του Μπαδά στην Καναπίτσα, στο καπηλειό του «Πλάκα» στην οδό Λέλας Καραγιάννη, στον Νείλο (στις τρεις τελευταίες τα κουτσόπινε και με τον ηθοποιό Ορέστη Μακρή), στου Παντελή στη Λυκόφρωνος 2, στις ταβέρνες της Ερμού και της Μπαλαλαίων, στο καπηλειό του Πάτα κοντά στο σημερινό Λιμεναρχείο κι ακόμα σε ταβέρνες στο Λευκαντί, στον Κάραβο του Αλιβερίου (ταβέρνα Μπουλούμπαση), στην Αγία Άννα του δήμου Ελυμνίων κ.α.

Ψάρευε κυρίως δίπλα στη συρταρωτή γέφυρα στο δυτικό μέρος της εκεί όπου το μικρό βαρκοαραξοβόλι, δίπλα στον σταθμό των τραινών, στον Νείλο και σε άλλα σημεία κατά μήκος της παραλίας στη Βοιωτική και στην Ευβοϊκή πλευρά.

Παρατηρούσε επίμονα στα θαλασσινά αραξοβόλια αμφίπλευρα του Ευρίπου, τις δραστηριότητες των παράκτιων ψαράδων, τα εργαλεία τους κλπ και τα μετέφερε με το προσωπικό του γλωσσικό στα έργα του. (Είχε απ' την αρχή της συγγραφικής του εργασίας αυτή την επιμονή, απ' όταν επεξεργάστηκε στην Ερέτρια τα πρώτα διηγήματά του, τα περισσότερα των οποίων είχαν πρωταγωνιστές ψαράδες). Καθούμενος σε κάποια ακτή κι έχοντας στο οπτικό του πεδίο κάποιο μισοβουλιαγμένο πλεούμενο, έγραψε το «Σπασμένο καράβι»...).

Τις συνήθειες βόλτες του φιλοξενούσαν οι παραλιακοί δρόμοι αμφίπλευρα του Ευρίπου, η οδός Κώτσου και οι κάθετες της πριν και μετά το Τζαμί προς βόρεια και προς την Αγ. Παρασκευή και προς το σπίτι του Βαΐλου, η οδός Ελ. Βενιζέλου από τα Δικαστήρια έως την Αρέθουσα, η Αρεθούσης, η Κριεζώτου, η Αβάντων και η Χαϊνά και οι κάθετες τους από την Ερμού μέχρι τη Λιανή Άμμο. Οι μεγάλοι δρόμοι με τα νεοκλασικά (όπως της παραλίας από το Μέγαρο Κότσικα μέχρι το Σπίτι με τ' Αγάλματα και το Κόκκινο Σπίτι, όπως της Κριεζώτου, της Γαζέπη, της Νεοφύτου, της Αβάντων κ. ά.) και διάφορα άλλα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς, τα παράλια μονοπάτια στη Σουβάλα, τη Μέσα Παναγίτσα, τη Δρακοπούλου, την Ιωάννη Μαυρομάτη, τα προσφυγικά στο Κουρέντι με το καρνάγιο του Μαρμαρινού, την Κακή Κεφαλή και τον Φάρο της (*«Ήταν αυτός ένας δρομάκος τεφρός, σερπετός, που φιδοσερνόταν - δεντρογαλιά - μεσ' τη νύχτα... Τότε, μοναχό βουβό σιωπηλό, σκέφτηκε ένα καράβι να πηγαίνει. Ένα καράβι που νάχει γυάλινα πανιά και να λικνίζεται όξω απ' τα όρια του κόσμου»*), καθώς και τα δρομάκια με τα λαϊκά σπιτάκια στον Καράμπαμπα και στις συνοικίες γύρω από το Κέντρο της πόλης (υπάρχουν μερικά ακόμη στη συνοικία Πλάτωμα όπου λαβαίνει χώρα και το διήγημά του «Οι Τελευταίοι Κονταρομάχοι της Χαλκίδας», στα άλλοτε ένδοξα Μαρουγλέικα κ.α.), ήταν διαρκείς στόχοι των περιπάτων, των εμπνεύσεων και των γραφών του. Οι ζωντανές σχετικές εικόνες, τόσο από τα αστικά μεγαλόσπιτα όσο και από τα λαϊκά γιατάκια, μεταφέρθηκαν επίσης στα έργα του εκτεταμένα. Σήμερα, περπατώντας

κανείς τους προαναφερμένους δρόμους του Σκαρίμπα, θα γνωρίζει παράλληλα όλα σχεδόν τα σημαντικά ιστορικά και σύγχρονα πολιτιστικά μνημεία - σημεία της Χαλκίδας (την κινητή γέφυρα, το Σπίτι της οδού Παίδων, το Οθωμανικό τέμενος, την Εβραϊκή συναγωγή, τη Δημοτική Πινακοθήκη (Δ. Μυταράς), τον ναό Αγ. Παρασκευής, τη λεγόμενη Οικία Βαΐλου, το σπίτι που γεννήθηκε ο Σκαλκώτας, το Λαογραφικό Μουσείο, το μνημείο 75 εκτελεσμένων από τους ναζί, τη Δημοτική Αγορά, το παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο, τα Δικαστήρια, στο Αρχείο-Μουσείο Γ. Σκαρίμπα, το Μνημείο της Εθνικής Αντίστασης κ. ο. κ.).

Ο Σκαρίμπας δεν ταξίδεψε πολύ, ωστόσο τα ίχνη της φυσικής παρουσίας του έχουν βρεθεί και στη Θεσσαλονίκη και στη Φλώρινα και στις βασικές πόλεις της Θεσσαλίας (όπου πήγε για λογοτεχνικές διαλέξεις) και φυσικά στη Στερεά Ελλάδα και στην Αθήνα (όπου παρουσίασε και Καραγκιοζοπαραστάσεις του) κ.α. Αλλά είχε νοερές επαφές με πολλές άλλες περιοχές της Ελλάδας, καθώς αλληλογραφούσε συχνά με λογοτέχνες από τις Κυκλάδες (όπως η Ρίτα Μπούμη-Παπά) από τα Δωδεκάνησα, από τα Ιόνια, ακόμα από την Κύπρο, μα και με ξενιτεμένους πχ. στο Παρίσι κ.α., ενώ πολλοί ομότεχνοί του και άλλοι από άλλες περιοχές τον επισκέπτονταν στη Χαλκίδα μεταφέροντάς του τις εικόνες και τις εμπειρίες απ' τους δικούς τους τόπους. Ανάμεσά τους ο Βρεττάκος από τις Κροκεές κι ο Ρίτσος απ' τη Μονεμβασιά της Λακωνίας, ο Κόντογλου απ' το Αίβαλί κι ο Λουντέμης απ' τη Γιάλοβα της Μικράς Ασίας, ο Βάρναλης από την Ανατολική Ρωμυλία, ο Κοτζιούλας από την Ήπειρο, ο Ρώτας απ' την Κορινθία κ. ά.

Δ. ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Η Χαλκίδα με τις γειτονιές της και τους ανθρώπους της, είναι πανταχού παρούσα στο έργο του (ειδικά στον Μαριάμπα θάλλει) και ως αληθινή πόλη (έγραφε «ω Χαλκίδα πόλη (...) *τρέμω τα γητέματά σου*», έγραφε και «*η Χαλκίδα κατάρατη ένα μάτσο πληγές*»), μα παράλληλα κι ως μια «ιδεατή» πόλη που γίνεται ενδιαίτημα της τέχνης του, τότε σαν «*χτισμένη από κιμωλία βαθιά να χάνεται πέρα*», τότε «*καθισμένη σαν γαλή στην ουρά της*», τότε ως «*ντεκόρ ανισόρροπο*», τότε «*να τρέμει μέσα του ζαγάρι*» και τότε «*με καπέλο κλόουν*» και «*κλαμμένη*» να του μιλάει. Ιδιαίτερα η θάλασσά της με τους γλάρους της και τα πλεούμενά της (το καράβι τότε «*μεσ' στους καπνούς του όρνιο*», τότε «*με γυάλινα πανιά*», να τον συνταξιδέψει «*όξω απ' την τρικυμία αυτού του κόσμου*» κλπ) εκτός από κυριολεκτικό σκηνικό στάθηκαν και ως συμβολικά στοιχεία για ουσιαστικές ιδέες του (η κριτικογραφία – κατά το πλείστον και για τους λόγους της – προτίμησε να τις τοποθετεί σε αόριστο μεταφυσικό πλαίσιο, μολονότι η φυγή προς τη μεταφυσική βρισκόταν τεκμηριωμένα στους αντίποδες της κοσμοθεωρίας του Σκαρίμπα), για τις οποίες ίσως ο λογοτέχνης-ποιητής, επιθυμούσε να γίνουν πραγματικότητα κι ίσως ανησυχούσε για τη δική του σχετική συμβολή («*Να 'ναι σαν να 'μουν έτοιμος. Και να 'ναι σαν να 'χω χάσει το εισιτήριο. Οι κάβοι ν' αφροκοπάν κι οι αφροί να το κουνάνε*

«Η ποίηση μιλάει από μόνη της, ο ερμηνευτής όμως καλείται αυτή τη μιλιά να την κάνει γλώσσα και σκέψη του κόσμου. Γι' αυτό κι έχει μεγάλη ευθύνη. Αν παραποιήσει την αλήθεια του δημιουργού και την παραμορφώσει, εγκληματεί απέναντι στη τέχνη, την κοινωνία και τον άνθρωπο». Γ. Σεφέρης

μεσ' στους καπνούς του – όρνιο - ένα καράβι. Κι εγώ να ψάχνουμαι εδώ χάμω. Και όλο - όλο ...το ... ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ να λέω συντρόφοι ωραίοι!»).

Οι ήρωες στα έργα του Σκαρίμπα είναι βασικά οι απλοί καθημερινοί άνθρωποι. Μα ακόμα και όταν χρησιμοποιεί λογοτεχνική αδεία ήρωες όχι συνήθεις ανθρώπους – όπως π.χ. στο εμβληματικό έργο του Το θείο τραγί κ.α. – και τότε τα διαπραγματευόμενα θέματα είναι οι καημοί, οι αδυναμίες, οι αντιφάσεις, τα όνειρα των απλών ανθρώπων για καλύτερη ζωή.

«Ο Σκαρίμπας είναι ένας άνθρωπος που προέρχεται από το λαό και πάντα μέσα στο έργο του τάσσεται με το λαό», διαπιστώνει η γνωστή μελετήτρια του έργου του Κ. Κωστίου (καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πατρών).

«Στο έργο μου περισσότερο επέδρασαν οι παραδόσεις του ελληνικού λαού, τα παραμύθια του, ο Καραγκιόζης του, οι καημοί του και η δύσκολη πορεία του», έχει γράψει και έχει δηλώσει ο ίδιος.

Η ενασχόλησή του Σκαρίμπα με τον Καραγκιόζη, είναι απ' τις πιο emphaticές άμεσες διαβεβαιώσεις ότι **έβλεπε την τέχνη απ' τη σκοπιά των απλών ανθρώπων**, των «επιουσιτών», όπως τους έλεγε. Ο ίδιος έδινε Καραγκιοζοπαραστάσεις στην αυλή του σπιτιού του ως ερασιτέχνης Καραγκιοζοπαίχτης, φτιάχνοντας μόνος του και τα σενάρια και τον μπερντέ και τις φιγούρες.

Ακόμα και όταν χρησιμοποιούσε τις πιο «μοντέρνες» στον καιρό του λογοτεχνικές τεχνικές, όπως του υπερρεαλισμού, ακόμη κι όταν τις ειρωνευόταν, **«αισθητοποιούσε» το απλό, το καθημερινό των λαϊκών οικογενειών**, γράφοντας π.χ. στο Σόλο του Φίγκαρο «*οι απλοί άνθρωποι ήσαν ολότελα ανίδεοι για το πλαισίωμα αυτών των μπακαλιάρων τους*», οι οποίοι «*θα έμοιαζαν σαν ένα ζευγάρι κάμες φωτός*».

(Και στην πραγματική ζωή του ο Σκαρίμπα στεκόταν **αλληλέγγυος με τους ανθρώπους του λαού**. Ο Μενέλαος Λουντέμης περιγράφει σε έργο του αυτή την αλληλεγγύη από προσωπική του εμπειρία, όταν όντας ο ίδιος νεαρός κι επαγγελλόμενος τον λούστρο, συνάντησε τυχαία τον Σκαρίμπα στη Χαλκίδα. Είναι επίσης γνωστές οι επιστολές του Σκαρίμπα για την απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων/εξορίστων μετά τον εμφύλιο πόλεμο. Είναι γνωστό ότι πήγαινε τρόφιμα και άλλα χρειαζόμενα στους φυλακισμένους στη Χαλκίδα κλπ).

Η **μέσω του έργου του αδιαπραγμάτευτη πολεμική ενάντια στον ΠΟΛΕΜΟ**, τον οποίο ποτέ «*δεν τον θέλησαν οι λαοί (που μόνον τον υπέστησαν) αλλά οι ιθύνουσες τάξεις τους για τα κρυφά συμφέροντά τους*», όπως έγραψε στον πρόλογο της «Φυγής προς τα μπρος», είναι επίσης χαρακτηριστική της γνήσιας λαϊκότητας του λογοτέχνη Σκαρίμπα.

Όλο το έργο του διατρέχεται από την **κριτική προσέγγιση της πραγματικότητας**. Δεν αποδέχεται ούτε την τρέχοντα κυρίαρχο τρόπο οργάνωσης της κοινωνίας («*το κατεστημένο*» όπως έγραφε) ούτε το κυρίαρχο αφήγημα γι' αυτόν, εξού και η γνωστή ρήση του «*Τα γυρίζω ανάποδα για να σταθούνε όρθια*». Εξάλλου και όλοι οι μελετητές του τονίζουν τον «**ανατρεπτικό**» χαρακτήρα του έργου του, ανεξάρτητα τι νόημα δίνει καθένας τους στην «**ανατροπή**».

Οι περισσότεροι μελετητές του διαπιστώνουν ότι και η μοναδική ως «στιλ» γλώσσα του αποτελεί επίσης «όργανο» υπονόμησης των «αστικών συμβάσεων». Ο ίδιος έλεγε χαρακτηριστικά υπαινικτικά: «*Στην αρχαιότητα υπήρχε ο Απόλλων ο Λοξίας, στη σημερινή εποχή υπάρχει ο Σκαρίμπας ο Λεξίας*».

Πολλά τα μελετήματα ομότεχνών του, πανεπιστημιακών, ερευνητών κ.α. για τον Σκαρίμπα όσο ήταν στη ζωή και πολύ-πολύ περισσότερα μετά την αποδημία του. Άλλα κυκλοφορούν ως βιβλία, άλλα βρίσκονται στα Αποθετήρια Πανεπιστημίων κλπ. Ορισμένα και στο Αρχείο του Γ. Σκαρίμπα στη Χαλκίδα.

Βιβλία του εκδίδονται και επανεκδίδονται αδιάλειπτα. Έργα του έχουν εκδοθεί μεταξύ άλλων και από τους οίκους: ΝΕΦΕΛΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ, ΚΑΚΤΟΣ, ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΕΔΡΟΣ, ΚΕΙΜΕΝΑ, ΔΩΔΩΝΗ κ.α.

Γνωστό και ότι πολλά ποιήματά του έχουν μελοποιηθεί από περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς συνθέτες (Γ. Σπανός, Σ. Κασάρας, Δ. Τσακνής, Π. Σιδηρόπουλος, Γ. Τζώρτζης κ.α.) και έχουν τραγουδηθεί από περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς ερμηνευτές (Β. Παπακωνσταντίνου, Δ. Μπάσης, Κ. Κάραλης, Γ. Θωμόπουλος, Ε. Βελισαρίου κ.α.).

Ε. ΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΚΑΡΙΜΠΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΞΙΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Χαρακτηριστικές των προαναφερόμενων αξιών (τις οποίες «θεράπευσε» το έργο που έδωσε ο Σκαρίμπας ως πολιτισμική κληρονομιά στις σύγχρονες του και στις επόμενες γενιές), είναι και οι παρακάτω λιγότερο ή περισσότερο γνωστές ρήσεις του:

«Ότι στον πόλεμο σκοτώνονται άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους δεν σημαίνει ότι για ξένα συμφέροντα σκοτώνονται;». (Περίπολος Ζ)

«Έθνος είναι ο λαός. Τα συμφέροντα είναι αντιέθνος. Ο λαός έχει πατρίδα. Τα συμφέροντα δεν έχουν». (Το '21 και η αλήθεια, τόμος γ')

«Αν ο μόνος σκοπός που άξιζε να γεννηθεί κανείς είναι η λευτεριά και μόλις γεννηθεί του την υποθηκεύουν τα συμφέροντα, τι άλλο του μένει παρά η επανάσταση». (Το '21 και η αλήθεια, τόμος α')

«Την κερήθρα αυτή που είν' η ζωή ποιος θα με έπειθε να μην την πιπιλίζουμε όλοι;». (Το θείο τραγί)

«Το ζήτημα δεν είναι να μη θέλουμε το κακό αλλά να μην μπορούμε να το ποιούμε». (Πάτερ Συνέσιος)

«Αν φορούσα υψηλόν πύλον και μονύελον θα φούσκωνα τους ανθρώπους στο ψέμα και στο σκοταδισμό». (Συνέντ. στην ΕΡΤ)

«Ο ρόλος και η αποστολή του συγγραφέα είναι να λευτερώσει τον άνθρωπο από τις πλάνες και τις διάφορες δουλείες στις οποίες τον έχουν υπαγάγει τα συμφέροντα». (Συνέντ. ΕΡΤ)

Άλλα πληροφοριακά στοιχεία για τον Σκαρίμπα στη διεύθυνση www.skarimpas.gr.

Σε πολλές δικτυακές δ/νσεις βρίσκονται αναρτημένα αρκετά αποσπάσματα και ολόκληρα έργα του.

Το παραπάνω κείμενο συντάχθηκε με ευθύνη του Προεδρείου του Συλλόγου Φίλων Γ. Σκαρίμπα.